

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет іноземної філології
Кафедра англійської філології

СИЛАБУС

вибіркового освітнього компонента

КОНЦЕПТУАЛЬНА МЕТАФОРА

підготовки магістра

спеціальності В11 Філологія

освітньо-професійної програми Мова і література (англійська). Переклад

Луцьк 2025

Силабус освітнього компонента «КОНЦЕПТУАЛЬНА МЕТАФОРА» підготовки магістра, галузі знань В Культура, мистецтво та гуманітарні науки, спеціальності В11 Філологія, за освітньо-професійною програмою «Мова і література (англійська). Переклад».

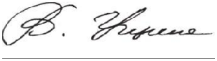
Розробники:

Лесик І. В., кандидат філологічних наук, доцент кафедри англійської філології;

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми доцент Пожарська Н.В.

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри англійської філології, протокол № 2 від 15 вересня 2025 р.

Завідувач кафедри проф. Ущина В. А.

I. Опис освітнього компонента

денна форма

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна форма здобуття освіти	В Культура, мистецтво та гуманітарні науки В11 Філологія Мова і література (англійська). Переклад Магістр	Вибірковий
Кількість годин/кредитів 120/4		Рік навчання 1
ІНДЗ: немає		Семестр 2-ий
		Лекції 10 год.
		Семінарські 14 год.
		Самостійна робота 88 год.
		Консультації 8 год.
Мова навчання	Форма контролю: залік	
	Англійська	

заочна форма

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Заочна форма здобуття освіти	В Культура, мистецтво та гуманітарні науки В11 Філологія Мова і література (англійська). Переклад Магістр	Вибірковий
Кількість годин/кредитів 120/4		Рік навчання 1
ІНДЗ: немає		Семестр 2-ий
		Лекції 4 год.
		Семінарські 6 год.
		Самостійна робота 96 год.
		Консультації 14 год.
Мова навчання	Форма контролю: залік	
	Англійська	

II. Інформація про викладача

Прізвище, ім'я та по батькові	Лесик Ірина Валеріївна
Науковий ступінь	кандидат філологічних наук
Вчене звання	доцент
Посада	доцент кафедри англійської філології
Контактна інформація	+38(095) 5179852 ilesyk@vnu.edu.ua , ivlesyk71@gmail.com
Дні занять	згідно з розкладом https://ps.vnu.edu.ua/cgi-bin/timetable.cgi

I. Опис освітнього компонента

Таблиця 1 (денна форма)

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	В Культура, мистецтво та гуманітарні науки В11 Філологія Мова і література (англійська). Переклад Магістр	Вибіркова
Кількість годин / кредитів 120 год. / 4 кредити		Рік навчання 1
		Семестр 2-ий
		Лекції 10 год.
ІНДЗ: €		Практичні (семінарські) 14 год. Консультації 8 год.
	Самостійна робота 88 год.	
		Форма контролю: залік
Мова навчання		англійська

Таблиця 1а (заочна форма)

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Заочна форма навчання	В Культура, мистецтво та гуманітарні науки В11 Філологія Мова і література (англійська). Переклад Магістр	Вибіркова
Кількість годин / кредитів 120 год. / 34кредити		Рік навчання 1
		Семестр 2-ий
		Лекції 4 год.
ІНДЗ: €		Практичні (семінарські) 6 год. Самостійна робота 96 год. Консультації 14 год.
	Форма контролю: залік	
Мова навчання		англійська

II. Інформація про викладача

Прізвище, ім'я та по батькові	Лесик Ірина Валеріївна
Науковий ступінь	кандидат філологічних наук
Вчене звання	доцент

Посада	доцент кафедри англійської філології
Контактна інформація	+38(095) 5179852 ilesyk@vnu.edu.ua , ivlesyk71@gmail.com
Дні занять	згідно з розкладом https://ps.vnu.edu.ua/cgi-bin/timetable.cgi

III. Опис освітнього компонента

Анотація ОК. Освітній компонент спрямований на ознайомлення здобувачів освіти із теоретико-методологічними засадами теорії концептуальної метафори як одного з провідних напрямів сучасного мовознавства. У межах курсу концептуальна метафора розглядається як важливий механізм пізнання та концептуалізації дійсності, що впливає на сприйняття світу й поведінку людини. ОК відкриває перспективи осмислення мови в її багатовимірних зв'язках із людиною, її інтелектуальною діяльністю, мисленнєвими та пізнавальними процесами.

2. Пререквізити. ОК «Концептуальна метафора» логічно і змістовно пов'язаний з ОК «Новітні тенденції лінгвістики», «Англійська мова». **До постреквізитів** належать ОК «Філософія мови», «Кваліфікаційна робота».

3. Мета і завдання ОК. Метою ОК «Концептуальна метафора» є дослідження функціонування концептуальних метафор як когнітивного механізму організації мовної картини світу, що визначає особливості мислення людини та впливає на формування як національно зумовлених, так і універсальних способів осмислення реальності.

Завдання ОК:

- забезпечити засвоєння здобувачами освіти основних положень теорії концептуальної метафори, її сучасних напрямів та тенденцій розвитку;
- сформувати вміння оперувати базовими поняттями й термінологічним апаратом когнітивної лінгвістики;
- розвинути системне наукове розуміння механізмів творення концептуальних метафор і способів їх мовної репрезентації;
- сформувати навички ідентифікації та класифікації метафор у різних типах дискурсу й здійснення їх лінгвокогнітивного аналізу;

- удосконалити здатність до інтерпретації та творчої трансформації метафоричних моделей.

4. Компетентності.

Інтегральна компетентність – здатність розв’язувати складні задачі і проблеми в галузі лінгвістики, літературознавства, фольклористики, перекладу в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає проведення дослідження та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності:

ЗК 2. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК 3. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 5. Здатність працювати в команді та автономно.

ЗК 6. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК 7. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 8. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 11. Здатність проведення досліджень на належному рівні.

ЗК 12. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

Фахові компетентності:

ФК 1. Здатність вільно орієнтуватися в різних лінгвістичних напрямках і школах.

ФК 3. Здатність критично осмислювати історичні надбання та новітні досягнення філологічної науки.

ФК 4. Здатність здійснювати науковий аналіз і структурування мовного / мовленнєвого й літературного матеріалу з урахуванням класичних і новітніх методологічних принципів.

ФК 5. Усвідомлення методологічного, організаційного та правового підґрунтя, необхідного для досліджень та/або інноваційних розробок у галузі філології, презентації їх результатів професійній спільноті та захисту інтелектуальної власності на результати досліджень та інновацій.

ФК 6. Здатність застосовувати поглиблені знання з обраної філологічної спеціалізації для вирішення професійних завдань.

ФК 7. Здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі філологічних досліджень.

Програмні результати навчання:

ПРН 1. Оцінювати власну навчальну та науково-професійну діяльність, будувати і втілювати ефективну стратегію саморозвитку та професійного самовдосконалення.

ПРН 2. Упевнено володіти державною та іноземною мовами для реалізації письмової та усної комунікації, зокрема в ситуаціях професійного й наукового спілкування; презентувати результати досліджень державною та іноземною мовами.

ПРН 3. Застосовувати сучасні методики і технології, зокрема інформаційні, для успішного й ефективного здійснення професійної діяльності та забезпечення якості дослідження в конкретній філологічній галузі.

ПРН 4. Оцінювати й критично аналізувати соціально, особистісно та професійно значущі проблеми і пропонувати шляхи їх вирішення у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування.

ПРН 7. Аналізувати, порівнювати і класифікувати різні напрями і школи в лінгвістиці.

ПРН 9. Характеризувати теоретичні засади (концепції, категорії, принципи, основні поняття тощо) та прикладні аспекти обраної філологічної спеціалізації.

ПРН 11. Здійснювати науковий аналіз мовного, мовленнєвого й літературного матеріалу, інтерпретувати та структурувати його з урахуванням доцільних методологічних принципів, формулювати узагальнення на основі самостійно опрацьованих даних.

ПРН 12. Дотримуватися правил академічної доброчесності.

ПРН 13. Доступно й аргументовано пояснювати сутність конкретних філологічних питань, власну точку зору на них та її обґрунтування як фахівцям, так і широкому загалу, зокрема особам, які навчаються.

ПРН 15. Обирати оптимальні дослідницькі підходи й методи для аналізу конкретного лінгвістичного чи літературного матеріалу.

ПРН 16. Використовувати спеціалізовані концептуальні знання з обраної філологічної галузі для розв'язання складних задач і проблем, що потребує оновлення та інтеграції знань, часто в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог.

ПРН 17. Планувати, організовувати, здійснювати і презентувати дослідження та/або інноваційні розробки в конкретній філологічній галузі.

Soft skills, що формуються в межах ОК «Концептуальна метафора»:

- здатність до аналітичного, критичного та системного мислення;
- уміння інтерпретувати й узагальнювати інформацію, формулювати обґрунтовані висновки;
- креативність і здатність до нестандартного мислення;
- навички аргументованої комунікації та академічної дискусії;
- уміння працювати в команді та ефективно взаємодіяти в професійному середовищі;
- відповідальність, самодисципліна та дотримання академічної доброчесності;
- здатність до самоорганізації, тайм-менеджменту й своєчасного виконання навчальних завдань.

5. Структура ОК.

*Форми контролю: УО – усне опитування, Т – тести, ДС – дискусія, РЗ – розв’язування завдань/кейсів, ІНДЗ – індивідуальне завдання.

Таблиця 2 (денна форма)

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ. (Семін.)	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю / Бали
Змістовий модуль 1. Theoretical Assumptions of Conceptual Metaphor Theory						
Тема 1. The traditional and cognitive approaches to metaphor.	14	2	1	10	1	УО + ДС + + РЗ + Т / 10
Тема 2. Basic principles and assumptions of Conceptual Metaphor Theory. The universality and cultural specificity of metaphors	14	2	1	10	1	
Тема 3. Types of conceptual metaphors. Primary and complex metaphors.	15	2	2	10	1	УО + ДС + + РЗ + Т / 10
Тема 4. Metaphor and conceptual blending	17	2	2	12	1	УО + ДС + + РЗ / 10
Тема 5. Metaphor and metonymy. Metaphonymy	15	2	2	10	1	УО + ДС + + РЗ / 10
Разом за модулем 2	75	10	8	52	5	40 балів
Змістовий модуль 2. Conceptual Metaphor in Discourse						
Тема 6. Conceptual metaphor in literature. Metaphorical creativity	15	-	2	12	1	УО + ДС + + РЗ / 10
Тема 7. The use of metaphors in discourses of different types (political, medical, scientific, academic).	15	-	2	12	1	УО + ДС + + РЗ / 10
Тема 8. Conceptual metaphor and Multimodality.	15	-	2	12	1	УО + ДС + + РЗ / 10

Разом за модулем 2	45	0	6	36	3	30 балів
ІНДЗ						30 балів
Усього годин / балів	120	10	14	88	8	100 балів

Таблиця 2а (заочна форма)

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ. (Семін.)	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю / Бали
Змістовий модуль 1. Theoretical Assumptions of Conceptual Metaphor Theory						
Тема 1. The traditional and cognitive approaches to metaphor.	14,5	1	0,5	12	1	УО + ДС + + РЗ + Т / 20
Тема 2. Basic principles and assumptions of Conceptual Metaphor Theory. The universality and cultural specificity of metaphors	15,5	1	0,5	12	2	
Тема 3. Types of conceptual metaphors. Primary and complex metaphors.	17	2	1	12	2	
Тема 4. Metaphor and conceptual blending	14	-	-	12	2	УО + РЗ + Т / 20
Тема 5. Metaphor and metonymy. Metaphonymy	13	-	-	12	1	
Разом за модулем 2	74	4	2	60	8	40 балів
Змістовий модуль 2. Conceptual Metaphor in Discourse						
Тема 6. Conceptual metaphor in literature. Metaphorical creativity	16	-	2	12	2	УО + ДС + + РЗ + Т / 20
Тема 7. The use of metaphors in discourses of different types (political, medical, scientific, academic).	15	-	1	12	2	УО + ДС +

Тема 8. Conceptual metaphor and Multimodality.	15	-	1	12	2	+ P3 + T / 20
Разом за модулем 2	46	0	4	36	6	40 балів
ІНДЗ						20 балів
Усього годин	120	4	6	96	14	100 балів

IV. Політика оцінювання

Оцінювання знань ЗО регулюється [Положенням про організацію освітнього процесу на першому \(бакалаврському\) та другому \(магістерському\) рівнях у Волинському національному університеті імені Лесі Українки](#) та [Положенням про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки](#).

Політика викладача щодо ЗО. При вивченні ВОК «Концептуальна метафора» ЗО виконує завдання відповідно до силабусу, що включає відвідування лекцій, опрацювання інформаційних джерел та літератури, підготовку до практичних занять (аналіз теоретичного матеріалу, опрацювання конспекту лекцій, володіння термінологічним словником, підготовку відповідей згідно плану практичних занять, доповнення та коментарі відповідей інших ЗО, підготовку презентацій).

Політика щодо академічної доброчесності. ЗО має дотримуватися навчальної етики, толерантно ставитися до всіх учасників процесу навчання, дотримуватися часових меж та лімітів навчального процесу.

Керуючись [Кодексом академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки](#), є недопустимим порушення академічної доброчесності. Відповіді ЗО та виконання ними поставлених завдань повинні демонструвати ознаки самостійності, відсутність повторюваності та плагіату. Списування та плагіат, а також користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під

час опитування чи тестування є недопустимим та призводять до незарахування результатів чи нескладання тестування.

За умови виникнення конфліктних ситуацій, ЗО та викладач керуються [Положенням про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ВНУ імені Лесі Українки](#), пункт 5 «Врегулювання конфліктів у навчальному процесі».

Політика щодо дедлайнів та перескладання

У разі пропуску занять із поважної причини (наприклад, через хворобу) здобувач освіти відпрацьовує матеріал: за лекцією — подає конспект теми, за практичним заняттям — проходить усне опитування чи тестування з відповідної теми. Відпрацювання здійснюється в онлайн або офлайн-форматі за погодженням із викладачем згідно з графіком консультацій. Роботи, подані із порушенням установлених термінів без поважних причин, оцінюються нижчим балом.

Оцінювання результатів формальної, неформальної та інформальної освіти. Згідно з [Положенням про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки](#) ЗО можуть бути зараховані результати навчання, отримані у формальній, неформальній та/або інформальній освіті (професійні курси/тренінги, громадянська освіта, онлайн-освіта, стажування). Згідно з встановленим порядком можуть бути визнаними результати навчання, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають окремому змістовому модулю, темі (темам), які передбачені цим силабусом. Зарахування балів відбувається одноразово і лише в межах одного ОК.

Поточний контроль здійснюється протягом семестру під час проведення практичних занять і оцінюється сумою набраних балів. Максимальна кількість – **100 балів**. Формами проведення поточного контролю є:

- усне фронтальне чи вибіркове індивідуальне опитування, дискусія, розв'язування завдання;
- письмовий контроль у формі тестів;
- перевірка результатів виконання індивідуальних науково-дослідних завдань (ІНДЗ).

Оцінювання знань здобувачів вищої освіти здійснюється на кожному занятті (з кожної теми). При цьому на одному занятті студент може отримати бали за різні види діяльності. Самостійна робота студентів, яка передбачена темою заняття поряд з аудиторною роботою, оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному занятті. Максимальний бал на практичному занятті – **10 балів**. Розподіл балів за кожну із запропонованих тем із вказівкою на форми поточного контролю визначено в описі структури освітнього компонента.

Критерії поточного оцінювання (від 0 до 10 балів)

8-10	ЗО демонструє компетентність комплексно та творчо вирішувати поставлені завдання; вільно та доцільно послуговується спеціальною термінологією; доречно ілюструє відповідь прикладами, залучаючи відомості із самостійно опрацьованої літератури; бере участь у дискусії при обговоренні питань на семінарських заняттях; успішно виконує контрольні тестові завдання; вміє практично застосовувати отримані знання з курсу.
5-7	ЗО демонструє компетентність вирішувати поставлені завдання; правильно розкриває основний зміст матеріалу; використовує спеціальну термінологію; вміє працювати з додатковими джерелами; його відповіді, реферативні повідомлення не завжди повні, містять деякі неточності у викладі інформації, хоча помилки є несуттєвими; тестові завдання виконує добре; вміє практично застосовувати отримані знання з курсу.
3-4	ЗО відтворює менше половини навчального матеріалу; є суттєві помилки у викладі інформації та висновках; спеціальною термінологією володіє погано; при виконанні тестових завдань робить помилки; здобувач застосовує знання на практиці частково.

- 30 не володіє навчальним матеріалом; є численні помилки у викладі інформації; спеціальною термінологією не володіє; при виконанні тестових завдань кількість правильних відповідей мінімальна; здобувач не вміє застосовувати знання на практиці.
- 0 30 відсутній на занятті або взагалі не виконав практичні завдання.

V. Шкала оцінювання

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка	Оцінка за шкалою ECTS	
		оцінка	пояснення
90-100	Відмінно	A	відмінне виконання
82-89	Дуже добре	B	вище середнього рівня
75-81	Добре	C	загалом хороша робота
67-74	Задовільно	D	непогано
60-66	Достатньо	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
1-59	Незадовільно	FX	необхідне перескладання

VI. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Основний перелік:

1. Evans V. A Glossary of Cognitive Linguistics. Edinburgh: Edinburgh University Press, 2007. 251 p.
2. Evans V., Green M. Cognitive Linguistics: An Introduction. Edinburgh: Edinburgh University Press, 2006. 851 p.
3. Lakoff G. The Contemporary Theory of Metaphor // Metaphor and Thought. Cambridge: Cambridge University Press, 1993. P. 202–252.
4. Lakoff G., Johnson M. Metaphors We Live By. Chicago: University of Chicago Press, 1980. 242 p.
5. Potapenko S. I. Introducing Cognitive Linguistics: manual for students. Nizhyn: Nizhyn University Publishing House, 2013. 136 p.

Додатковий перелік:

1. Fauconnier G. Mappings in Thought and Language. Cambridge: Cambridge University Press, 1997. 205 p.
2. Fauconnier G., Turner M. Principles of Conceptual Integration // Discourse and Cognition: Bridging the Gap / Ed. by J. R. Koenig. Stanford: CSLI Publications, 1998. P. 269–283.
3. Gibbs R. W., Jr. Process and Products in Making Sense of Tropes // Metaphor and Thought / Ed. by A. Ortony. Cambridge: Cambridge University Press, 1993. P. 252–276.
4. Gibbs R. W., Jr. The Poetics of Mind: Figurative Thought, Language and Understanding. Cambridge; New York: Cambridge University Press, 1994. 527 p.
5. Grady J., Oakley T., Coulson S. Blending and Metaphor // Metaphor in Cognitive Linguistics: Selected Papers from the Fifth International Cognitive Linguistics Conference / Ed. by R. W. Gibbs, G. J. Steen. Amsterdam; Philadelphia: John Benjamins Publishing Company, 1997. P. 101–124.
6. Kövecses Z. Metaphor: Does It Constitute or Reflect Cultural Models? // Metaphor in Cognitive Linguistics: Selected Papers from the Fifth International Cognitive Linguistics Conference / Ed. by R. W. Gibbs, G. J. Steen. Amsterdam; Philadelphia: John Benjamins Publishing Company, 1997. P. 167–188.
7. Levin S. R. Are Figures of Thought Figures of Speech? // Contemporary Perceptions of Language: Interdisciplinary Dimensions. Washington: Georgetown University Press, 1982. P. 112–123.
8. Turner M., Fauconnier G. Conceptual Integration and Formal Expression // Metaphor and Symbolic Activity. 1995. Vol. 10 (3). P. 183–204.